

biblioteca

românească

**Vasile
ANDRU**

GRĂDINILE ASCUNSE

ediție definitivă

Editura Paralela 45

VASILE ANDRU

Grădinile ascunse

(roman)

Ediție definitivă

Editura Paralela 45

Cuprins

Partea întâi

A plecat începutul

Capitolul 1	Vorbind cu gropile	11
Capitolul 2	Întâlnire cu omul de 104 ani.....	18
Capitolul 3	Viitorul vine dormind	24
Capitolul 4	Rectorul Newton și portarul cu bască bej.....	30
Capitolul 5	Legea procreației. (Cum se concepe un copil)	35
Capitolul 6	Procese post-mortem sunt echitabile. Geo fură harta grădinilor, dar o ia cu el, pe lumea cealaltă...	40
Capitolul 7	Cina curmată de două vești.....	44
Capitolul 8	Idealul cu multă muniție se ține	50
Capitolul 9	Primejdia devine firească.....	53
Capitolul 10	Doi copii-minune și o canibală.....	55
Capitolul 11	Pompierul magic.....	59
Capitolul 12	Portarul-rector. Misiunea femeii	64

Partea a doua

Îngerul care era prieten cu regele

Capitolul 13	Bătaia de după iluminare	73
Capitolul 14	Evacuarea forțată. Nivel de trai ca-n rai.....	79
Capitolul 15	Cursuri intensive de aplauze.....	83

Capitolul 16	Inițierea în arta plocoanelor. Spăla-te-vei cu isop	89
Capitolul 17	Două condamnări la moarte pentru savantul care bea cu plosca.....	95
Capitolul 18	Poștașul hazardului	99
Capitolul 19	Soarta tristă a stâlpilor de cafea.....	102
Capitolul 20	Locuind într-un fagure.....	106

Partea a treia

Părăsind Țara Aurului

Capitolul 21	Alergie la simboluri	113
Capitolul 22	Cum aflăm viitorul.....	117
Capitolul 23	Artă de a da ordine	120
Capitolul 24	Nașterea odraslei și destinul ei cetit de ursitoare	125
Capitolul 25	Audiență cu orgasm multiplu	132
Capitolul 26	Ispite ezoterice	135
Capitolul 27	În satul vrăjitoarelor	137
Capitolul 28	O pădure mică tăinuind o lucrare mare.....	140
Capitolul 29	Corectarea morții.....	145
Capitolul 30	Pavilionul desăvârșiților.....	147
Capitolul 31	Zadarnice descoperiri epocale	150

Partea a patra

E greu să spun cine ești, Doamne

Capitolul 32	Un țăran, ajuns la andropauză, se însoară.....	155
Capitolul 33	Cum funcționează pământeni	160
Capitolul 34	Ministru al Culturii pentru 24 de ore	165
Capitolul 35	Penitenciarul.....	170

Capitolul 36	Dependența de carceră	176
Capitolul 37	Idealul de a săpa groapa altuia. Eliberare cu surle și trâmbițe.....	180
Capitolul 38	Călugărul Pamfil	186
Capitolul 39	Cum se obține Permisul de om liber.....	190
Capitolul 40	Doboară-l sau te doboară	194
Capitolul 41	Dosarele de lut.....	196

Partea a cincea

Raiule, noi te putem dobândi

Capitolul 42	La scaunul cu aripi.....	207
Capitolul 43	Domnul Jagat adoarme pe tron	212
Capitolul 44	Apare Sabina. Undeva e sfârșitul lumii. Odihna de 100 de ani	214
Capitolul 45	Abecedarul și veșnicia	217
Capitolul 46	Muntele și călăuza.....	224

Partea întâi

A plecat începutul
De la casa lui,
De la masa lui.

(Descântec)

Capitolul 1

Vorbind cu gropile

Ambrozie iese din apartamentul-fagure.

Afară îl așteaptă ziua bună care se cunoaște de dimineață, sau măcar iluzia ei.

Merge pe strada urcătoare, cu soarele în față.

Departe, la capătul acestei străzi foarte lungi, la orizont, începeau colinele, pădurile seculare și obscure. Acolo, în miezul neștiut al pădurilor, se aflau grădinile.

În unele zile, se auzeau până în oraș bubuituri de arme descărcate și orașul știa astfel că primarul are invitați la vânătoare. Se auzea sunet de corn și iarăși împușcături, orchestrate de ecouri, colinele răscolite vuiau, oamenii orașului își îndreptau deodată privirile spre ele, emoții primitive se trezeau în inimi, clătînând moșăiala cotidiană: își aduceau aminte de munți și de pădure netăiată de secure.

Cea mai mare parte a anului, colinele erau liniștite, oamenii uitau de ele, trăiau fără să le bage în seamă, fără să-i doară voalul de pe ochi, somnul retinei; fără să-i doară trecerea vieții.

Mărturiile despre grădinile ascunse erau simpliste și contradictorii. Generația tânără nu le văzuse, dar aflase de existența lor. Din auzite. Unii le și presimțeau: exploda în ei elanul pornirii la drum, la expediții tainice, sau să facă pasul *acela*: dar asemenea elan era mereu deturnat spre roboteală, spre supraviețuire.

Cineva care se strecurase o dată ca invitat accidental la vânătoarea primarului se lăuda că a străbătut munți și dealuri și că nu există acolo nici o grădină. Astfel s-a răspândit versiunea că grădinile existaseră pe vremuri, demult, dar peste ele au năpădit ierburile

și au crescut copacii de toate zilele. Iar izvorul acela miraculos probabil secase sau își schimbase cursul.

Ambrozie se apropiase; știa distanța până la grădini. Le simțea. Ochiul fisurase liziera pădurii, desișul, rugurile. Va face și azi încă un pas într-acolo.

Intenționa să-l caute pe vestitul gonaci care participase cândva la zgomotoasele partide de vânătoare ale primarului. S-a auzit că gonaciul chiar a găsit grădinile, sau măcar marginea lor. Dar a fost cutremurat de vederea lor: s-a întors de acolo transfigurat și fără gri. Nu te mai puteai înțelege cu el, scotea doar exclamații gângave și făcea gesturi cu mâna desenând sfere și volute în aer. Ambrozie știa unde locuiește gonaciul, dar nu se putea pătrunde acolo, căci la poartă erau baraje și paznici înarmați. În aparență, gonaciul era protejat ca o piesă de patrimoniu; în realitate, era supravegheat cu strășnicie. Deținea un secret important, care încă nu fusese smuls de cârmuire.

*

Înainte de a porni spre coline, Ambrozie trebuia să treacă pe la slujba sa, la Institutul de Studii Gri & Roșii, numit Institut mamut, faimos în Patria Humoreni. Ambrozie spera să-și țină chiar astăzi prelegerea inaugurală, cum era programat.

Ajungând la Institut, este izbit să constate că edificiul era în demolare. Amfiteatrul în care trebuia să-și țină prelegerea inaugurală era deja la pământ, demolat printre primele.

Nu-și credea ochilor că această clădire impunătoare, ieri întreagă și albă, astăzi e pe jumătate dărâmată.

Lucrau trei echipe la demolare. Și mașini, și utilaje, un adevărat șantier. Buldozerul tocmai prăvălea peretele estic: o echipă de lucrători, cu căști metalice pe cap și cu caschete militare sub căști, încărcau în camioane bucați de moloz și cărămizi. Ieșeau nori imenși de praf; ei turnau găleți de apă ca să potolească praful, apoi dezmembrau cărămizile. Aveau scule mecanizate, ciocane pneumatice, mortarul sărea în toate părțile.

Ambrozie păşeşte în zona demolării, ferindu-şi capul de bucăţile de mortar proiectate în jur.

Priveşte la lucrători, este impresionat de robusteţea lor, de muşchii lor, de rapiditatea mişcărilor. Dărâmau cu graţie, cu supleţe sportivă, olimpică: de parcă nici nu avea importanţa acţiunea, ci măiestria. Dărâmatul era operă de artă, tot aşa cum este posibilă „crima ca operă de artă”... Astfel, o clipă, Ambrozie uită unde se află şi admiră fără grai viteza şi precizia lucrului, ispitit să creadă că acei demolatori au înalte studii distructive şi au atins perfecţiunea.

Lucrătorii nu-i dau nici o atenţie, ci îşi văd de demolare, cu avânt, inconştienţi de perfecţiunea lor, dar cu o vagă mândrie a celui ce se simte privit şi apreciat. Un lucrător fredonează o înjurătură străbună şi trage tare la cazma.

Ambrozie îl descoperă pe supraveghetor, şeful echipei.

Şeful avea un ciomag artizanal, cu care nu lovea pe nimeni, ci îl folosea ca simbol al autorităţii.

Ambrozie îi dă bună dimineţa şi întreabă ce se petrece.

Şeful tace, căci nu avea audienţe azi.

Tăcerea şefului cu ciomag îl face insistent pe Ambrozie:

— De ce se demolează? Ce se întâmplă aici?

Şeful înalţă ciomagul şi zice cu superioritate:

— Nu-ţi pot răspunde, că azi n-am oră de audienţă. Eu vorbesc numai la audienţe. Miercurea.

— Dar până miercuri... s-a şi demolat!

Şeful:

— Exact. Cu condiţia să nu ne ţii de vorbă şi să nu produci acte de sabotaj intelectual. Că dumneata te învârţi cu mapa sub braţ şi sabotezi producţia!

Aşadar şeful încearcă să-l culpabilizeze, că el, Ambrozie, este singurul care nu lucrează acolo, în timp ce ei trudes.

Din viteza lucrului, un muncitor îl nimereşte cu un capăt de scândură în cap, zice pardon, altul îl împinge violent ca să înainteze

cu roaba, zice pardon; altul îi scapă o rangă pe picior, dar nu mai zice pardon, ci o înjurătură religioasă, legală.

*

La un semnal teatral al șefului, meșterii fac popas. Fiecare lasă din mână unealta și se trântesc la pământ, acolo unde se află. Își aprind prompt țigări mici, foarte scurte, pentru economie de timp. Trag trei fumuri, apoi aruncă țigările.

Urmează gustarea, zakuska. Chelneri improvizați trec iute printre rânduri împărțind borcane, conserve, ceapă, cârnați, pâine. Și câte o banană. Ei mănâncă sănătos, bătrânește.

— Ia și matale! îi zice un lucrător chel.

— Mulțumesc, spune Ambrozie.

Apoi îl întreabă pe chelul serviabil dacă știe ceva, de ce demolează Institut mamut.

— Noi nu știm nimic, zice chelul cu gura plină. Noi muncim, noi nu știm. Am primit sarcini. Inițiativa noastră este executarea. Vederea noastră este închiderea ochilor. Auzul nostru este astuparea urechilor.

Un alt meșter din apropiere, cu părul hirsut și nasul penibil, zice:

— Eu am auzit ceva, dar este interzis să spun.

— Dacă este interzis, atunci taci din gură.

— Dar mă mănâncă limba! zice hirsutul.

— Asta-i o boală care se tratează cu pușcăria.

— Știu. Dar am găsit soluția. Adică a găsit-o unul din Antichitate care, când îl mânca limba, vorbea cu gropile. Acum eu o să spun secretul meu acestei gropi, iar voi, dacă-l auziți, o pățiți amar. Vă mănâncă pârnaia.

— Mai bine nu spune! ordonă chelul.

— Nu vă spun vouă, ci gropii. Iată, doamna groapă, ce-am auzit eu. Demolăm ca să recuperăm cărămida. Statul are nevoie de cărămidă, pentru export. Pe piața mondială, a crescut spectaculos

prețul cărămizii. Acum este momentul să facem planul la export și să câștigăm atât imagine, cât și valută forte.

— Grozavă logică! spune Ambrozie.

— Bagă de seamă, că eu nu ți-am spus nimic, eu am vorbit cu groapa. Dacă ai ceva de comentat, vorbește cu groapa.

Atunci rupe tăcerea alt muncitor. Avea gura strâmbă și părea om prost; dar, când începea să vorbească, producea surprize filosofice. Zice:

— Tot cu doamna groapă voi vorbi și eu. Am aflat că numai un mic procent din cărămida obținută va merge la export. Cu cealaltă cantitate de cărămidă obținută din demolare, vom construi alt Institut fără studii verzi, de tristă amintire, ci numai cu studii roșii însângerate în lupte. În plus, noul Institut *nu va mai avea ferestre*. Urmează epoca edificiilor fără ferestre. Se preconizează trecerea la învâșământul nocturn. Studiul diurn este depășit de istorie și nu-ți lasă timp de producție.

Ambrozie zice (către „sora groapă”, conform convenției):

— Dar ferestrele pot fi *astupate, zidite*, fără să fie nevoie să demolezi clădirea!

Lucrătorul isteț răspunde:

— Tocmai demolarea este actul nostru creativ. Prin distrugere, omul își ia soarta în propriile lui mâini. Cine nimicește, acela stăpânește. Cât nimicești, atâta stăpânești!

— Da, spune Ambrozie.

— Dar bagă de seamă, eu nu ți-am spus ție nimic, eu am vorbit cu groapa. Dacă șoptești ceva, pățești ce-a pățit precedentul vizitator!

Ambrozie n-a mai întrebat ce-a pățit precedentul, căci deja lucrătorii se îngălbeniseră la amintirea incidentului.

— Dar dumneata ce învârți pe aici? întreabă chelul.

Ambrozie se prezintă, le spune că e dascăl la Institut Mamut.

— Atunci nu fi trist, i se răspunde. Poate chiar acesta-i norocul tău. Mai termini și tu cu grijile profesionale. Și te apuci de ceva serios. Să știi, acesta s-ar putea să fie norocul tău. Și al multora!

În minutul următor, apare șeful și strigă, scuturând ciomagul heraldic:

— Sus, la muncă, trântorilor! Gata cu umplutul burților! Toată ziua vă îndopați și tăifăsuți. Voi consumați în loc să produceți. Voi năruți economia națională. Mâncați tot ce găsiți. În secolul nostru se mănâncă prea mult. Bunicii și strămoșii mâncau cu trei chintale mai puțin pe an. Stomacurile voastre s-au dilatat cu trei chintale. Sus, sus!

Toți au sărit ca arși, au pus mâna pe unelte. Iarăși sar scânteii, iarăși râvnă, opintea, moloz.

Ambrozie se îndepărtează, că nu are cu cine discuta.

Demolarea începuse cu pavilionul unde erau amfiteatrele și laboratoarele. Aripa stângă a complexului, unde erau birourile conducerii și decanatele, era încă întreagă, nedemolată. El pornește într-acolo.

Rectorul, decanii încă nu apăruseră, era prea dimineață pentru ei.

O găsește doar pe secretara Florica. Bătea la mașină.

Florica se întrerupe din lucru, îi răspunde la salut. Îi stă la dispoziție.

— Ce se întâmplă cu Institutul? o întreabă.

— Nu știu nimic, răspunde Florica. Dar așteptăm vești dintr-un moment în altul. Se va da un comunicat oficial.

— Când?

— Poate azi la ora unu, poate în generația următoare, la aceeași oră.

— În ritmul acesta...

— Îți voi spune ceva, dar păstrezi secretul. (Șoptește) Institutul va exista, dar sub nebănuite forme.

— Ce fel de forme?

— Nebănuite, ți-am zis.

Vorbeau în șoaptă.

Cu greu puteai distinge dacă ea vorbea de voie sau din obligație de serviciu. Avea multe calități, deși nu era sigură de ele.

Ambrozie o lasă pe Florica și iese. E încă dimineață, devreme. „Să rezolv niște treburile până apare rectorul”, își zice. Recapitulează în gând prioritățile. Să se întâlnească, la primărie, cu logodnica sa Teofila. Să-l caute pe avocatul Matei Monorai, pentru procesul lui Vornicu, cel acuzat de înaltă trădare și condamnat la moarte. La drum! își zice el, grăbind pasul.